ਪੀ. ਦੈਵਾਸੀਗਾਮਨੀ

ਬਨਾਮ

ਐਸ. ਸੰਬੰਦਨ

(2011 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 9006)

ਅਕਤੂਬਰ 12, 2022

[ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਬੇਲਾ ਐਮ ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963 – ਧਾਰਾ 10, 16 ਅਤੇ 20 - ਵੇਚਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ - ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ - ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ - ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਾਲ 1989 ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨਾਲ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਸੀ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਅਰਨੈਸਟ ਮਨੀ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ: ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਚੱਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 54 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ - ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਦੇਰੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਉਕਤ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਨਿਭਾਉਣ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਾਕਸ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਕੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਸੀ।

ਧਾਰਾ 16 (ਸੀ) ਦੀ ਉਚਿਤ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਦੇਰੀ/ਲਾਚੇ - ਸੀਮਾ - ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਹੈ - ਸੀਮਾ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੇਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਵੇਕ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਕ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿਆਂਇਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ, ਸਹੀ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਆਯੋਜਿਤ: 1.1 ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਚੱਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 54 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ - ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਨਿਭਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 54 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਇਕੁਇਟੀ ਦਾ ਨਿਯਮ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੇਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਵਿਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਦੇਰੀ, ਉਕਤ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। (ਪਾਰਸ 9, 10, 11 ਅਤੇ 12)[208- ਸੀ-ਜੀ; 209- ਈ.]

1.2 ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਇੱਕ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਤੱਤ ਹਨ. ਤਿਆਰੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦ ਕੀਮਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ. ਇੱਛਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਖਰੀਦਦਾਰ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਛਾ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਵੇਚਣ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਕਾਇਆ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਖਰੀਦਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰੰਤਰ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 15][212-ਜੀ, 213-ਏ]

1.3 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ (ਪੂਰਵ-ਸੋਧ) ਦੀ ਧਾਰਾ 20, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਬਲਕਿ ਸਹੀ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਨਿਆਂਇਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ (ਪ੍ਰੀ-ਸੋਧ) ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 19][215- ਸੀ - ਡੀ; 216- ਜੀ]

1.4 ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਧਾਰ ਨਾ ਹੋਣ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ / ਵਿਕਰੇਤਾ ਲਈ ਅਣਉਚਿਤ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 20 ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਆਖਰੀ ਤਿਮਾਹੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਨਾਲ, ਪੈਸੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਡਿੱਗ ਗਈ ਹੈ. ਕਈ ਵਾਰ, ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ / ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ / ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਅਤੇ ਉਹ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਕਾ ਜਦੋਂ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ / ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ, ਭਾਵ, ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਦੇਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ.

ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਓਕਰਤਾ/ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਤੱਥ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਹੈ. ਸੀਮਾ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੇਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਵੇਕ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿਆਂਇਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ, ਸਹੀ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਕ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।[ਪੈਰਾ 20] [217-ਜੀ; 218-ਏ-ਡੀ]

1.5 ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 16 (ਸੀ) ਦੀ ਉਚਿਤ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੀ ਜੋ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਲੀਲ ਦੇ ਕੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (ਸੀ) ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ. [ਪੈਰਾ 22] [219-ਸੀ-ਡੀ]

1.6 ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸਮਝੌਤਾ ਅਕਤੂਬਰ 1989 ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਰਕਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ। ਅਜਿਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਕਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਵੀ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਵੇਗਾ।[ਪੈਰਾ 23] [219-ਐਫ-ਐਚ; 220-ਏ]

ਮੈਡਮਸੈਟੀ ਸਤਿਆਨਾਰਾਇਣ ਬਨਾਮ ਜੀ. ਯੇਲੋਜੀ ਰਾਓ **ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1965 ਐਸ. ਸੀ. 1405: [1965] ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 221**; *ਆਰ. ਲਕਸ਼ਮੀਕਾਂਤਮ ਬਨਾਮ ਦੇਵਰਾਜੀ* **(2019) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 62: [2019] 9 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1009**; *ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਕੱਟਾ ਸੁਜਾਤਾ ਰੈੱਡੀ ਬਨਾਮ ਸਿਦਮਸੈੱਟੀ ਇਨਫ੍ਰਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਿਮਟਿਡ,*

2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5822; *ਸਈਦ ਦਸਤਗੀਰ ਬਨਾਮ ਟੀਆਰ ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੇਟੀ* **(1999) 6 ਐਸਸੀਸੀ 337: [1999] 1 ਪੂਰਕ ਐਸਸੀਆਰ 351**; ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰਿਜ *ਪਾਲ ਸਿੰਘ* **(1997) 2 ਐਸਸੀਸੀ 200: [1996] 2 ਪੂਰਕ ਐਸਸੀਆਰ 863;** *ਏ. ਕਾਂਥਾਮਨੀ ਬਨਾਮ ਨਸਰੀਨ ਅਹਿਮਦ* **(2017) 4 ਐਸਸੀਸੀ 654: [2017] 2 ਐਸਸੀਆਰ 610;** *ਸੀ.ਐਸ. ਵੈਂਕਟੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਏ.ਐਸ.ਸੀ. ਮੂਰਤੀ* **(2020) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 280: [2020] 2 ਐਸਸੀਆਰ 676;**

ਕਮਲ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੇਮਲਤਾ ਜੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਰ; **(2019) 3 ਐਸਸੀਸੀ 704: [2019] 1 ਐਸਸੀਆਰ 54** *ਕੇ.ਐਸ. ਵਿਦਿਆਨਾਦਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਵੈਰਾਵਣ* **(1997) 3 ਐਸਸੀਸੀ 1: [1997] 1 ਐਸਸੀਆਰ 993;** *ਸਰਦਾਮਨੀ ਕੰਡੱਪਨ ਬਨਾਮ ਐਸ ਰਾਜਲਕਸ਼ਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰ* **(2011) 12 ਐਸਸੀਸੀ 18: [2011] 8 ਐਸਸੀਆਰ 874;** *ਰਿਤੂ ਸਕਸੈਨਾ ਬਨਾਮ ਜੇਐਸ ਗਰੇਵਰ ਅਤੇ ਹੋਰ* **(2019) 9 ਐਸਸੀਸੀ 132: [2019] 13 ਐਸਸੀਆਰ 349;** *ਅਬਦੁੱਲਾਕੋਯਾ ਹਾਜੀ ਬਨਾਮ ਰੂਬਿਸ ਥਰਾਇਲ* **(2019) 17 ਐਸਸੀਸੀ 216 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ.**

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[1965] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 221	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 11
[2019] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1009	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ12
1999] 1 ਪੂਰਕ ਐਸ. ਸੀ.ਆਰ. 351	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ16
[1996] 2 ਪੂਰਕ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 863	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ18
[2017] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 610	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ18
[2020] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 676	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ18
[2019] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 54	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ19
[1997] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 993	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ19
[2011] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 874	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ20
[2019] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 349	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ21
(2019) 17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 216	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ21

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2011 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 9006.

2002 ਦੇ ਅਪੀਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 196 ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 15.06.2010 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਅਨੁਪਮ ਲਾਲ ਦਾਸ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਐਸ ਹਰੀਹਰਨ, ਅਨਿਰੁਧ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੈਕ੍ਰਿਤੀ ਐਸ ਜਡੇਜਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਅਲਾਘ, ਵਿਕਾਸ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਬਾਸਾਵਾ ਪ੍ਰਭੂ ਐਸ ਪਾਟਿਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰੇਮਿਲਾ, ਗੀਤ ਰਾਜਨ ਆਹੂਜਾ, ਐਸ ਥਨੰਜਯਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਨ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ?

ਬੇਲਾ ਐਮ ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ, ਜੇ.

1. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 2002 ਦੇ ਅਪੀਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 196 ਵਿੱਚ 15.06.2010 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 1993 ਦੇ

ਓ.ਐਸ. 212 ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਜੱਜ, ਪੂਨਮਲੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਉਕਤ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਅਸਲ ਬਚਾਓਕਰਤਾ) ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਥਾਈ ਰੋਕ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

2. ਉੱਤਰਦਾਤਾ (ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ) ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਅਸਲ ਬਚਾਓਕਰਤਾ) ਦੇ ਖਿਲਾਫ 05.10.1989 ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਅਰਨੈਸਟ (ਐਡਵਾਂਸ) ਪੈਸੇ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਜਾਂ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਦੀ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 28.06.2002 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਰਾਹੀਂ 12% ਸਾਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਅਰਨੈਸਟ ਮਨੀ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

3. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ ਦੈਵਾਸੀਗਾਮਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ, ਭਾਵ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 287 ਅਤੇ 288 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ 1.80 ਏਕੜ ਵੈਟਲੈਂਡ ਵਿੱਚੋਂ 1 ਏਕੜ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਜੋ ਕਿ ਨੰਬਰ 85 ਅਯਾਨਮਬਕਮ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਬਤੂਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਉਸਨੇ 05.10.1989 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ ਸੰਬੰਦਨ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ 6,50,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਅਰਨੈਸਟ ਮਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 50,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਕਤ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ 6 ਮਹੀਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਦਿਖਾਈ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ 17.03.1990 ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਾਵਰ ਆਫ ਅਟਾਰਨੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਕਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਪੱਤਰ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ 26.03.1990 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ "ਅਸਵੀਕਾਰ" ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ 02.05.1990 ਨੂੰ ਤਾਮਿਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ "ਧੀਨਾ ਥੰਥੀ" ਅਤੇ 06.05.1990 ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਖਬਾਰ "ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ" ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ

ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਕਤ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਉਕਤ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ।

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 50,000/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ 17.03.1990 ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ 26.03.1990 ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਨੋਟਿਸ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

5. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੱਤ ਮੁੱਦੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਵਜੋਂ ਜਾਂਚਿਆ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਐਕਸ ਏ 1 ਤੋਂ ਏ 7 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਡੀਡਬਲਯੂ -1 ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਂਚਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੇ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਇਹ ਵੇਖਦਿਆਂ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਰਨੈਸਟ ਪੈਸੇ/ਐਡਵਾਂਸ ਪੈਸੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 50,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 6,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਵਿੱਤੀ ਤਾਕਤ ਮਿਲੀ ਸੀ ਵਿਕਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੂੰ 6,00,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਿਚਾਰ। ਇਸ ਲਈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ

ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਵਿਕਰੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ 12% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਐਡਵਾਂਸ ਰਾਹੀਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ 50,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਤੋਂ ਵਸੂਲਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ।

6. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ:

> **"26. ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਕਾਇਆ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ/ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ**

ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ/ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਨਿਰੰਤਰ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਸਹੀ ਤਰਕ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗਲਤ ਨਤੀਜਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 4 ਬਾਰੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (ਸੀ) ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

7. ਕਈ ਦਲੀਲਾਂ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਉੱਤਰਦਾਤਾ - ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਸਮਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਅਖਤਿਆਰੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਦਾ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਰਗੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ।

8. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਦਿਖਾਈ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਾਵਰ ਆਫ ਅਟਾਰਨੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਤਿੰਨ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਕਤ ਨੋਟਿਸਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ

ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

9. ਹੁਣ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ - ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 54 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਤਾਰੀਖ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, 05.10.1989 ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਕੇ ਇਹ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ 17.03.1990 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਾਵਰ ਆਫ ਅਟਾਰਨੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ 26.03.1990 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਿਆ ਸੀ, ਜੋ "ਅਸਵੀਕਾਰ" ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੁਬਾਰਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ 02.05.1990 ਨੂੰ ਤਾਮਿਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ "ਧੀਨਾ ਥੰਥੀ" ਅਤੇ 06.05.1990 ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਖਬਾਰ "ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ" ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਕਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਮੁਕੱਦਮਾ 26.03.1993 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਕਰੀ 05.10.1989 ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਕਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਕਤ ਨੋਟਿਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਚੱਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ।

10. ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 54 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ - ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਨਿਭਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਸੀ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 54 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

11. ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਇਕੁਇਟੀ ਦਾ ਨਿਯਮ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੇਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। **ਮੈਡਮਸੈਟੀ ਸੱਤਿਆਨਾਰਾਇਣ ਬਨਾਮ ਜੀ ਯੇਲੋਜੀ ਰਾਓ ਏਆਈਆਰ 1965 ਐਸਸੀ 1405** ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

> ***"7. ਮਿਸਟਰ ਲਕਸ਼ਮਈਆ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ***

> **ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਲਈ ਦੋ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ - ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ - ਵਿਚਕਾਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ. ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਰਾਹਤ ਇਕੁਇਟੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ; ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਰਾਹਤ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਿਰਫ ਦੇਰੀ - ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸਮਾਂ ਅੰਤਰਾਲ - ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਪਰ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਦੇਰੀ ਹੀ ਉਕਤ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਇਹ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਵਜੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ; ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਕੁਇਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।**

12. ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਆਰ ***ਲਕਸ਼ਮੀਕਾਂਤਮ ਬਨਾਮ ਦੇਵਰਾਜੀ (2019) 8*** **ਐਸਸੀਸੀ 62** ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ

ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਦੇਰੀ, ਉਕਤ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

13. ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਅਗਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ - ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ? ਹੁਣ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਉਕਤ ਐਕਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ 2018 ਦੇ ਐਕਟ 18 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ 01.10.2018 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ***ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੱਟਾ ਸੁਜਾਤਾ ਰੈੱਡੀ ਬਨਾਮ ਸਿੱਧਮਸੇਟੀ ਇਨਫਰਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਸ ਲਿਮਟਿਡ, 2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5822*** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਉਕਤ ਐਕਟ 18/2018 ਸੰਭਾਵਿਤ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ ਵਿਸ਼ਾ ਸਮਝੌਤਾ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ

ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ 2018 ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ। ਧਾਰਾ 10, ਧਾਰਾ 16 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 20 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

"**ਸੈਕਸ਼ਨ 10. - ਉਹ ਕੇਸ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ** –

ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ -

(ਏ) ਜਦੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਐਕਟ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਅਸਲ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਮਾਪਦੰਡ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਢੁਕਵੀਂ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ।

ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ - ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮੰਨ ਲਵੇਗੀ -

(i) ਕਿ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਢੁਕਵੀਂ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ; ਅਤੇ

(ii) xxx xxx xxx xxx

<u>ਧਾਰਾ 16</u> - ਰਾਹਤ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਬਾਰ -

ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ -

(ਏ) xxx xxx xxx xxx xx

(ਬੀ) xxx xxx xxx xxx xxx

(ਸੀ) ਜੋ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ. - ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, -

(i) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਮੁਦਈ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਟੈਂਡਰ ਦੇਵੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ, ਸਿਵਾਏ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਣ;

(ii) ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਅਸਲ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ, ਜਾਂ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ.

ਸੈਕਸ਼ਨ 20 - ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਵੇਕ

(1) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਖਤਿਆਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ; ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਹੀ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਹੈ, ਨਿਆਂਇਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ.

(2) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕੇਸ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ:-

(ਏ) ਜਿੱਥੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ 'ਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਲਾਭ ਦਿੰਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਜਿੱਥੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਸ ਦੀ ਉਸਨੇ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ; ਜਾਂ

(ਸੀ) ਜਿੱਥੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜੋ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ, ਪਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਬਰਾਬਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ 1. ਕੇਵਲ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ, ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਲਈ ਔਖਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ

ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਅਣਉਚਿਤ ਲਾਭ ਜਾਂ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ 2. ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ 'ਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਈ ਹੈ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(3) ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ ਹੈ।

(4) ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਧਿਰ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

14. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਢੁਕਵੀਂ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਢੁਕਵੀਂ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ. ਇਹ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ

ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ, ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਅਸਲ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ।

15. ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਇਕ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਤੱਤ ਹਨ. ਤਿਆਰੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦ ਕੀਮਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ. ਇੱਛਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਖਰੀਦਦਾਰ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਛਾ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

---

1 ਪਵਿੱਤਰ ਆਚਾਰੀਆ ਸਵਾਮੀ ਗਣੇਸ਼ ਦਾਸਜੀ ਬਨਾਮ ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਥਾਪਰ, (1996) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 526 ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 2 ਵੇਖੋ।

ਵੇਚਣ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਕਾਇਆ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਖਰੀਦਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰੰਤਰ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ[2]

16. ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ" ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ। ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸਟ੍ਰੈਟਜੈਕੇਟ ਫਾਰਮੂਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ***ਸਈਦ ਦਸਤਗੀਰ ਬਨਾਮ ਟੀਆਰ ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੇਟੀ (1999) 6 ਐਸਸੀਸੀ 337*** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਢੁਕਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਧਾਰਾ 16 (ਸੀ) ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ "ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ" ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਅਰਥ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ:

> **"9. ਇਸ ਲਈ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 16 (ਸੀ) ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਹੜੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਾਂ ਕੀ ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਤਿਆਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਅਰਥ ਕੱਢਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਲਾ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਰਾਹਤ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਨੁਕਤਾ, ਸਟੀਕ, ਕਈ ਵਾਰ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ, ਜੋ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ**

ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਖਰੜਾ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਅੰਤਰ ਜੋ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

---

[2] ਐਲਆਰਐਸ ਬਨਾਮ ਡਾ ਆਰ ਜਗਨ ਮੋਹਨ ਰਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਐਨਪੀ ਥਿਰੂਗਨਾਨਮ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 5 ਦੇਖੋ, (1995) 5 ਐਸਸੀਸੀ 115. ਇਹ ਵੀ ਦੇਖੋ ਅਰਦੇਸ਼ੀਰ ਐਚ ਮਾਮਾ ਬਨਾਮ ਫਲੋਰਾ ਸਸੂਨ, ਏਆਈਆਰ 1928 ਪੀਸੀ 208.

ਕਿਸੇ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਭਟਕਾਉਂਦਾ। ਪਰ ਇਹ ਪਰਖਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਮੂਲ ਅਤੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਪਏਗਾ. ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੱਕੋ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਾਮਕਰਨ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਸੰਕੁਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਬੇਨਤੀ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਵਿਗਿਆਨ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 16 (ਸੀ) ਵਿਚਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ. ਇਸ ਲਈ "ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ" ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅੱਖਰ ਅਤੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਹੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਮਕੈਨੀਕਲ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਸਾਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਰੂਪ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਹੈ. ਇਸ ਲਈ ਰੂਪ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਿਸੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਭੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"

17. ਇਸ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ:

"ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 16 (ਸੀ) ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਜੋਂ ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਵਿਆਖਿਆ (i) ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ "ਮੁਦਈ ਲਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਟੈਂਡਰ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ

ਗਏ ਹੋਣ"। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ) ਇਹ ਇੱਕ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਟੈਂਡਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ [ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ (ii) ਅਨੁਸਾਰ]

ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਉਸ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਜਾਂ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ".

18. ***ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰਿਜ ਪਾਲ ਸਿੰਘ***[3] ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ (ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ) ਕੋਲ ਤਿਆਰ ਨਕਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਇਹ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਸੀ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ। ***ਏ. ਕੰਥਾਮਨੀ ਬਨਾਮ ਨਸਰੀਨ ਅਹਿਮਦ***[4] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ, ***ਸੀ.ਐਸ. ਵੈਂਕਟੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਏ.ਐਸ.ਸੀ. ਮੂਰਤੀ***[5] ***ਆਦਿ*** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

19. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ (ਪੂਰਵ-ਸੋਧ) ਦੀ ਧਾਰਾ 20, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਬਲਕਿ ਸਹੀ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਨਿਆਂਇਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ (ਪ੍ਰੀ-ਸੋਧ) ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਅਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, **ਕਮਲ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੇਮਲਤਾ ਜੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਰ** [6] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (ਸੀ), 22, 23 ਅਤੇ 24 ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੇ ਅਪੈਂਡਿਕਸ ਏ ਤੋਂ ਸੀ ਦੇ ਫਾਰਮ 47/48 ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 1908, ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ:

"7. ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਦੇਣਾ ਇੱਕ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਰਾਹਤ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪਦਾਰਥਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ, ਇਹ ਹਨ:

7.1 ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ / ਖਰੀਦ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਸਮਾਪਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ;

7.2 ਦੂਜਾ, ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਹੈ;

[3] (1997) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 200
[4] (2017) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 654
[5] (2020) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 280
[6] (2019) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 704

7.3 ਤੀਜਾ, ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸੀ;

7.4 ਚੌਥਾ, ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣਾ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਵੇਗੀ ਅਤੇ, ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜੇ ਆਖਰਕਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ;

7.5 ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪਕ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਰਨੈਸਟ ਮਨੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਆਦਿ ਅਤੇ ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ।

8. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ ਦੇਖੋ <u>ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ</u>, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (ਸੀ), 20, 21, 22, 23 ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੇ ਅਪੈਂਡਿਕਸ ਏ ਤੋਂ ਸੀ ਦੇ ਫਾਰਮ 47/48]। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ (ਪ੍ਰੀਸੋਧ) ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ/ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਉਸਨੇ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਗੈਰ-ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ/ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ, ਜਾਂ ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ, ਭਾਵੇਂ ਰੱਦ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹਨ

ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਅਸਮਾਨ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ/ ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਾਲਾਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ / ਵਿਕਰੇਤਾ 'ਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਲਾਭ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਈ/ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸੀ। ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਅਤੇ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ / ਖਰੀਦਦਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ ਹੈ, ਜੋ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਖਰੀਦਦਾ ਅਤੇ ਵੇਚਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੀ ਉਸਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਕਾਰਨ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਕਿ ਪੂਰੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਉਸਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਵਿਚਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਚਾਓਕਰਤਾ/ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਖਰੀਦਦਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿੱਤਕਰਤਾ ਜਾਂ ਵਿਚੋਲੇ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ/ਵਿਕਰੇਤਾ ਇੱਕ ਆਮ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਵੀ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਬਚਾਓਕਰਤਾ/ਵਿਕਰੇਤਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭੋਲਾ ਅਤੇ ਸਾਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਕੇ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੀ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਗਏ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਬਚਾਓਕਰਤਾ / ਵਿਕਰੇਤਾ, ਵੇਚਣ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ, ਪਿੱਛੇ ਹਟਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵੇਚਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੂਰਖਤਾ, ਮੂਰਖਤਾਪੂਰਨ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ. ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਬਚਾਓਕਰਤਾ/ਵਿਕਰੇਤਾ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਨਤੀਜਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਚਾਓਕਰਤਾ/ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦੇਰੀ ਕੀਤੇ ਮੁਦਈ/ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦਾ ਚੈੱਕ ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕਹੇ। ਵਿਆਜ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਉਸਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਰਾਦਾ ਖਰੀਦਦਾਰ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

20. ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਧਾਰ ਨਾ ਹੋਣ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ / ਵਿਕਰੇਤਾ ਲਈ ਅਣਉਚਿਤ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ. ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਤਰਲ ਨਕਦੀ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

[7] ਦੇਖੋ ਕੇ.ਐਸ. ਵਿਦਿਆਨਾਦਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਵੈਰਾਵਨ, (1997) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 1

ਵਿਆਜ, ਮੈਡੀਕਲ, ਵਿਦਿਅਕ, ਬੱਚੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ. ਪੂੰਜੀਗਤ ਲਾਭ ਬਚਾਉਣ ਲਈ, ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਆਮਦਨ ੀ ਨੂੰ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 20 ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਆਖਰੀ ਤਿਮਾਹੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਨਾਲ, ਪੈਸੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਡਿੱਗ ਗਈ ਹੈ. ਕਈ ਵਾਰ, ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ / ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ / ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਅਤੇ ਉਹ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਕਾ ਜਦੋਂ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ / ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ, ਭਾਵ, ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਦੇਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ. ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਓਕਰਤਾ/ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਤੱਥ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਹੈ. ਸੀਮਾ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੇਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਵੇਕ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿਆਂਇਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ, ਸਹੀ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਕ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

21. ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਓ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੀਏ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ - ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਵੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਬਾਕਸ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖ ਕੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ***ਰਿਤੂ ਸਕਸੈਨਾ ਬਨਾਮ ਜੇਐਸ ਗਰੇਵਰ ਅਤੇ ਹੋਰ*** **(2019) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 132** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ***ਅਬਦੁੱਲਾਕੋਯਾ ਹਾਜੀ*** ਬਨਾਮ ***ਰੁਬਿਸ ਥਰਾਇਲ*** **(2019), 17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 216** ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਵਿੱਤੀ ਸਮਰੱਥਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਰਕਮ, ਉਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਅਖਤਿਆਰੀ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ

[8] ਸਈਦਾਮਨੀ ਕੰਡੱਪਨ ਬਨਾਮ ਐਸ ਰਾਜਲਕਸ਼ਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2011) 12 ਐਸਸੀਸੀ 18 ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 25, 36 ਅਤੇ 37 ਦੇਖੋ।

ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ, ਸਾਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ***ਸਈਦ ਦਸਤਗੀਰ*** (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ" ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅੱਖਰ ਅਤੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਧਾਰਾ 16 (ਸੀ) ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ (i) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਨੂੰ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਟੈਂਡਰ ਦੇਣ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ, ਜਾਂ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਅਸਲ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ.

22. ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 16 (ਸੀ) ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੀ ਜੋ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਲੀਲ ਦੇ ਕੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (ਸੀ) ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਦੇਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

23. ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤਲਾਸ਼ਣ ਲਈ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕੇਂਦਰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਚੋਲਗੀ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸਮਝੌਤਾ ਅਕਤੂਬਰ 1989 ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਪੂਰੇ ਹੋਣਗੇ ਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅੱਜ ਤੋਂ ਅੱਠ ਹਫਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਰਕਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ। ਅਜਿਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗਾ

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਕਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ।

24. ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਅਨੁਰਾਗ ਭਾਸਕ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

(ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ: ਅਦਨਾਨ ਖਾਨ, ਐਲਸੀਆਰਏ)

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Yadwinder Singh
Enrol. No. P/956/2016